

Noves peces per al trencaclosques indi

La democràcia més poblada del món ha creat tres estats més després d'unes quantes dècades de relativa estabilitat territorial. En suport d'aquests nous estats hi ha les reclamacions històriques de les comunitats afectades i, curiosament, el partit que governa a Nova Delhi, que fins fa poc s'hi oposava frontalment.

A principi d'agost, dues setmanes abans del cinquanta-quatrè aniversari de la independència, el Lok Sabha o Cambra Baixa del Parlament indi va aprovar tres lleis que modificaran lleugerament la divisió territorial de la Unió. Amb el vist-i-plau parlamentari a la redistribució de les fronteres de Bihar, Uttar Pradesh i Madhya Pradesh per fer lloc als nous estats de Jharkhand, Chhattisgarh i Uttaranchal, l'Índia duu a terme la reorganització més important des dels canvis efectuats als territoris del nord-est els anys 70.

La República de l'Índia, bastida sobre els pilars del secularisme, el parlamentarisme i el federalisme, compta actualment vint-i-cinc estats i set "territoris de la Unió", amb una autonomia més limitada. En un país amb centenars de milions d'habitants, dues-centes llengües i sis religions principals, els pares de la independència van jugar la carta d'admetre els particularismes (lingüístics, religiosos i socials) en nom d'un ideal superior, la Unió. En contrast amb molts països de base federal, a l'Índia el govern central té un gran poder decisor en matèria de segregació, configuració, fusió i extinció d'estats. És en aquestes condicions, doncs, que van aparèixer les primeres entitats territorials de base lingüística del país; i també els primers greuges. Les amenaces internes a la jove Índia es van començar a concretar en forma de vel·leïtats independentistes a les àrees negligides per la primera configuració estatal (la conflictiva regió d'Assam), crisis religioses (sikhs, integrisme hindú) i lluites de classe (amb fenòmens com el dels extremistes naxalites d'esquerra). El país ha hagut d'assumir, així, tot de reorganitzacions frontereres per resoldre greus conflictes d'ordre públic deguts a demandes regio-

El primer ministre Atal Behari Vajpayee era contrari fins ara a la creació de nous estats al si de la Unió.

nalistes tant a Nagaland (1964) com al Panjab (1966) i al conjunt dels territoris del nord-est (1971). Però des d'aleshores no s'havia tornat a fer qüestió de les fronteres estatals fins l'agost d'enguany.

El tomb inesperat del nacionalisme indi. La decisió del partit majoritari de l'Índia, Bharatiya Janata Party (Partit del Poble Indi, BJP), d'incloure tres noves administracions estatals a la llista dels vint-i-cinc estats ha sorprès força, perquè capgira la trajectòria política d'aquesta formació. L'impuls que ha donat el cap del BJP, Atal Behari Vajpayee, a les reivindicacions dels moviments tribals de Jharkhand, Chhattis-

garh i Uttaranchal ha aturat la tendència del seu partit, d'oposar-se frontalment a ampliar la federació per raons de base lingüística o ètnica. Allò que potser encara ha sorprès més és que les reestructuracions d'enguany afectessin directament l'anomenat "cinyell indi" del país, format pels quatre grans estats del nord (Bihar, Madhya Pradesh, Hariyana i Uttar Pradesh). El *hinterland* indi, l'esta-

ests existents per comptes de crear-ne de nous, hi ha el Partit del Congrés de la família Gandhi, favorable a estudiar les demandes localistes cas per cas, en lloc d'abordar-les conjuntament.

Uns naixements polèmics. L'aprovació dels tres nous estats no ha pas arribat exempt de debat. Greuges comparatius, dubtes sobre la viabilitat de les

ranchal. La població d'origen bengalí i panjabí dels dos districtes més desenvolupats del nou estat, Udham Singh Nagar i Hardwar, situats a la plana, no amaga que no li agrada de separar-se d'Uttar Pradesh. Les raons esgrimides per l'assemblea d'aquest estat i pel govern central (la separació és l'única sortida del subdesenvolupament de l'àrea de muntanya) no convencen el principal moviment opositor de la plana, l'Udham Singh Nagar Raksha Samiti (USNRS). Pels dirigents del moviment, la inclusió d'aquests dos districtes a Uttaranchal fa perillar les grans explotacions agrícoles, que poden afectar noves lleis de repartiment de la terra, i la sobrepoblació de les terres altes deixa en minoria, en la futura assemblea de l'estat, la gent de la plana. Les amenaques de l'USNRS han anat pujant de to aquests últims mesos. I amb l'aprovació ratificada, els líders no s'han estat de llançar una crida a l'agitació popular per aturar els canvis. La superació del complicat conflicte entre la plana i la muntanya pot arribar en forma d'explotació intel·ligent dels enormes recursos hidrològics i turístics (llocs de pelegrinatge religiós, parcs naturals i turisme d'aventura) que Uttaranchal hereta d'Uttar Pradesh.

En contrast amb l'encès debat suscitat per la institució d'Uttaranchal i de Jharkhand, el part de Chhattisgarh no ha estat gens complicat. La reivindicació de l'estat, l'han alimentada aquests últims deu anys les dues formacions principals, el BJP i el Partit del Congrés, que han inclòs invariablement aquesta reclamació al programa electoral. La impressionant davallada del BJP a les eleccions del 1991, en aquest extrem oriental de Madhya Pradesh, amb la pèrdua d'onze escons, va determinar la reorientació política del partit a la regió. Gràcies a la bandera del regionalisme extrem, el BJP ha anat recuperant a cada elecció els escons perduts, fins l'any passat quan la promesa de fer-ne un estat li va fer guanyar nou escons. L'intent de treure'n dividends electorals també explica l'actitud favorable del Partit del Congrés, des del 1993, a l'estat de Chhattisgarh, malgrat la poca convicció demostrada durant els anys

bilitat territorial del qual els principals ideòlegs del nacionalisme indi consideraven essencial per a preservar la unitat del país, ha cedit a les reivindicacions territorials, sobretot de les poblacions tribals (el 8% de la població total). Els possibles rèdits electorals que pot donar la satisfacció de les demandes regionalistes expliquen, en bona part, que el BJP i els socis de l'Aliança Democràtica Nacional (NDA) hagin abandonat les actituds més intransigents, contràries a fragmentar els grans estats en unitats administratives més petites i, sobre el paper, més eficients. Entre el BJP i el Partit Comunista Indi (marxista), partidari d'augmentar les competències dels

noves entitats (i de les que han quedat escapçades) i la sospita de corrupció en la creació de noves estructures administratives enteranyinen de bon principi el naixement d'Uttaranchal, Chhattisgarh i Jharkhand.

Després de reclamar durant anys la separació dels tretze districtes septentrionals de l'estat, l'Assemblea d'Uttar Pradesh veia amb satisfacció, al principi de l'agost proppassat, que la reclamació era acceptada pel Parlament de Nova Delhi. Aquesta decisió resol tres dècades de reivindicació dels set milions de parvathies (habitants de la muntanya) de l'Himàlaia, però obre un conflicte de conseqüències imprevisibles a Utta-

Els soldats indis lluiten contra grups independentistes al Caixmir i Assam, però aviat podrien fer-ho en altres llocs del país. La creació de nous estats ha donat ales a altres regions.

que havia governat amb una còmoda majoria a Madhya Pradesh.

La disputa dels dos principals partits indis de repartir-se els noranta escons de la futura Assemblea de Chhattisgarh és un element marginal al costat dels immensos interessos econòmics que s'han mogut en la institució del nou estat. En poc més de dos mesos el preu del sòl urbà de Raipur i Bilaspur, les dues principals ciutats, s'ha doblat, gràcies a l'aterratge de les grans immobiliàries dels estats veïns de Maharashtra i Gujarat. Els càlculs que es manegen, certament, són llaminers: la inversió directa i indirecta dels tres anys vinents a Raipur superarà els 200.000 milions de pessetes. No fa gens estrany, doncs, que la població rural, majoritàriament tribal o de castes molt baixes, es miri amb fredor el nou estat, un vedat reservat a les elits urbanes. A aquest pessimisme, hi contribueix que a Nova Delhi s'hagin "descuidat" de donar quotes d'autogovern als pobles aborígens dels districtes subdesenvolupats de Dantewada i Sarguja. Els inversors i futurs governants no volen posar en perill el control dels immensos recursos naturals de bauxita, carbó, ferro i diamants de la zona.

L'altra cara de la moneda es veu a pocs quilòmetres al nord de Chhattisgarh. L'aprovació de la *Bihar Reorganization Bill* pel Parlament indi, feta el dia 2 d'agost proppassat, es considera una victòria majúscula de les comuni-

tats tribals de llengua munda que han reclamat durant més de cinquanta anys l'establiment d'un estat meridional propi. Tot i els primers passos cap a l'autonomia amb la instauració del Jharkhand Autonomous Council el 1995, gràcies a un acord tripartit entre representants del Jharkhand Mukti Morcha (JMM), de les autoritats de Bihar i d'emissaris de Nova Delhi, un sector de la població local ha continuat demanant l'ampliació de l'autonomia en el terreny polític (creació d'un estat) i geogràfic (s'hi haurien d'incloure quatre districtes de Madhya Pradesh, tres d'Orissa, i dos de Bengala Occidental). De tot plegat, n'ha nascut un nou territori federal de 80.000 km², dividit en divuit districtes, on es concentren una bona part de la indústria i dels recursos naturals de Bihar —a la zona coneguda pel "cinyell tribal" pel pes demogràfic i polític d'aquestes comunitats.

Els efectes de la divisió de l'estat "màrtir" de Bihar (ja se'n van desprendre fa dècades Bengala Occidental i Orissa) poden ser catastròfics: es calcula que dels 168.000 milions de pessetes que ingressa anualment aquest estat, més de la meitat se n'aniran cap a les arques de Jharkhand a partir de l'any que ve. Un lema descriu molt gràficament allò que restarà de Bihar després de la partició: "Laloo (Laloo Prasad Yadav és el cap de la principal formació de l'estat), *baloo* (sorra), *aalu* (patates),

balwa (tensions socials) i monsons". Però la situació encara és més greu. Les demandes de línies de crèdit especials al govern federal han estat, de moment, desatenses. Una negativa que complica, i molt, la supervivència de Bihar.

La capsa de Pandora ja és oberta.

Una de les formacions opositores més crítiques contra la política permissiva del govern del BJP en la creació de nous estats, el Partit Comunista, no es va cansar d'advertir durant tot el procés parlamentari anterior al naixement de Jharkhand, Chhattisgarh i Uttaranchal que aquesta política adobava el terreny per a un esclat de les reivindicacions nacionalistes als quatre extrems de la Unió Índia. El temps no ha trigat a donar-li la raó. A l'estat de Bengala Occidental, un dels tres feus comunistes del país, les comunitats gorkhes descontentes de la feble autonomia obtinguda el 1988 han desenterrat les velles reivindicacions sobiranistes amb un ultimàtum: "El Front d'Alliberament Nacional Gorkha pot tornar a protagonitzar l'agitació de fa deu anys". Fidel a la nova línia adoptada, el BJP no ha acollit amb mals ulls el desafiament. El Kamtapuri Peoples Party també ha aixecat la veu contra el centralisme de Bengala. A Maharashtra, l'històric moviment per un Vidarbha independent comença a perdre la paciència, després de quaranta anys de peticions. Al costat mateix es comencen a sentir veus en favor d'un Telangana separat d'Andhra Pradesh, el primer estat de base lingüística de l'Índia independent. I al sud del subcontinent, a cavall entre Karnataka i Kerala, la minúscula regió de Kodagu viu dies de tensió amb els discursos encesos del Coorg National Council en favor de la cultura kodava i, sobretot, d'una gestió autònoma dels immensos ingressos que proporciona el cultiu del cafè (el 40% de la producció índia). L'executiu i l'oposició de Nova Delhi hauran de tenir en compte aquestes situacions, si no volen veure créixer, al cor mateix del país, tensions tan cruentes i eternes com les que hi ha al Caixmir i Assam.

Albert Balanzà / Martí Crespo